

Siyer-i Nebî

Seri 5

Hüzün Yılı

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Hâşimoğulları'nın Boykotu, Ebû Tâlib ile Hatice'nin Vefatı ve Tâif Yolculuğu

Hj Che Alim Hj Che Haron
AK (Kelantan)
quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY
Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SİYER-İ NEBÎ

SERİ 5

HÜZÜN YILI

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Hâşimoğulları'nın Boykotu, Ebû Tâlib ile Hatice'nin Vefatı ve Tâif Yolculuğu

فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا

"Elbette güçlükle beraber şüphesiz bir kolaylık vardır."

İNŞİRÂH SÛRESİ 94:5

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Her zorlukla beraber bir kolaylık kılan Allah'a hamd olsun. Boykot edildiğinde, yalnız bırakıldığında ve kovulduğunda sabreden Efendimiz Muhammed'e ﷺ, âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

Siyer-i Nebî'nin bu beşinci serisi, Resûlullah'ın ﷺ Mekke'deki hayatının en zor yıllarını izler: Ebû Tâlib Mahallesi'ndeki (Şi'b-i Ebî Tâlib) boykot, Ebû Tâlib ile Hatice'nin vefatı ve Tâif yolculuğu. Onun sabrı imtihan edilen kalplere şifa olsun; bu bilgi de 'ilmun yuntefa'u bih, yani faydalı bir ilim olsun.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan tasvir edilmemiştir. Kapakta **gün batımında Tâif dağlarındaki taşlı bir yol** görülür: kayalık tepeler arasında kıvrılan ıssız bir patika, tepenin eteğinde **yeşil bir üzüm bağı** ve batan güneşin ışığı altında yolu gölgeleyen **bir küme bulut**.

Issız yol, Resûlullah'ın ﷺ Hüzün Yılı'nda Tâif'e yaptığı yolculuğu simgeler; bağ, onun sığındığı bahçeyi, bulut ise Karnü's-Seâlib'de onu gölgeleyen bulutu hatırlatır (Sahîh-i Buhârî 3231).

Alttaki lacivert şerit, **ince altın çizgilerle** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

HÜZÜN YILI — *Giriş*
1. KUREYŞ'İN ÇARESİZ KALDIĞI ZAMAN — *Arka plan*
2. HAYFU BENÎ KİNÂNE'DEKİ ANTLAŞMA — *Sahîh-i Buhârî 1590*
3. EBÛ TÂLİB MAHALLESİ'NDE ÜÇ YIL — *Siyer notu*
4. SESSİZ YARDIM — *Siyer notu*
5. ANTLAŞMAYI BOZAN BEŞ KİŞİ — *Siyer notu*
6. GÜVELERİN YEDİĞİ SAHİFE KISSASI — *Rivayetin değerlendirmesi*
7. BOYKOTTAN ÇIKAN DERSLER — *Dersler tablosu*
8. HATİCE'NİN VEFATI — *Siyer notu*
9. EBÛ TÂLİB'İN SON ANLARI — *Sahîh-i Buhârî 3884*
10. "SEN SEVDİĞİNİ HİDAYETE ERDİREMEZSİN" — *Kasas 28:56*
11. EBÛ TÂLİB'İN DURUMU — *Sahîh-i Buhârî 3883*
12. HÜZÜN YILI — *İki direk şeması*
13. SEVDE BİNT ZEM'A — *Siyer notu*
14. TÂİF'E DOĞRU — *Mekke – Tâif haritası*
15. SAKÎF KABİLESİNİN REDDİ — *Siyer notu*
16. UTBE İLE ŞEYBE'NİN BAĞINDA — *Siyer notu*
17. TÂİF DUASI: BİR DEĞERLENDİRME — *Rivayetin değerlendirmesi*
18. EN AĞIR GÜN — *Sahîh-i Buhârî 3231*
19. CİNLERİN KUR'AN'I DİNLEMESİ — *Ahkâf 46:29–30*
20. MUT'İM'İN HİMAYESİYLE DÖNÜŞ — *Sahîh-i Buhârî 3139*
21. ZORLUKLA BERABER KOLAYLIK VARDIR — *İnşirâh 94:5–6*
22. SAHİH RİVAYET İLE MEŞHUR KISSA ARASINDA — *Rivayetlerin değerlendirilmesi*
23. BU SERİDEKİ ÖNEMLİ YERLER — *Ebû Tâlib Mahallesi'nden Tâif'e*
24. TÂİF VE SAKÎF KABİLESİ — *Dağların üzerindeki şehir*
25. TARİHİN İZLERİ: TARİH KAYITLARINDA TÂİF VE MEKKE — *Hicrî 58 tarihli yazıt ve el-Hacûn*
26. BU SERİDEKİ ŞAHSİYETLER — *Şahsiyetler tablosu*
27. ZAMAN ÇİZELGESİ: SİYER VE DÜNYA — *Milâdî 617–622 olayları tablosu*
28. SIKÇA SORULAN SORULAR — *On iki soru*
29. DERSLER VE KAPANIŞ
KAYNAKÇA
DESTEK VE BAĞIŞ

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

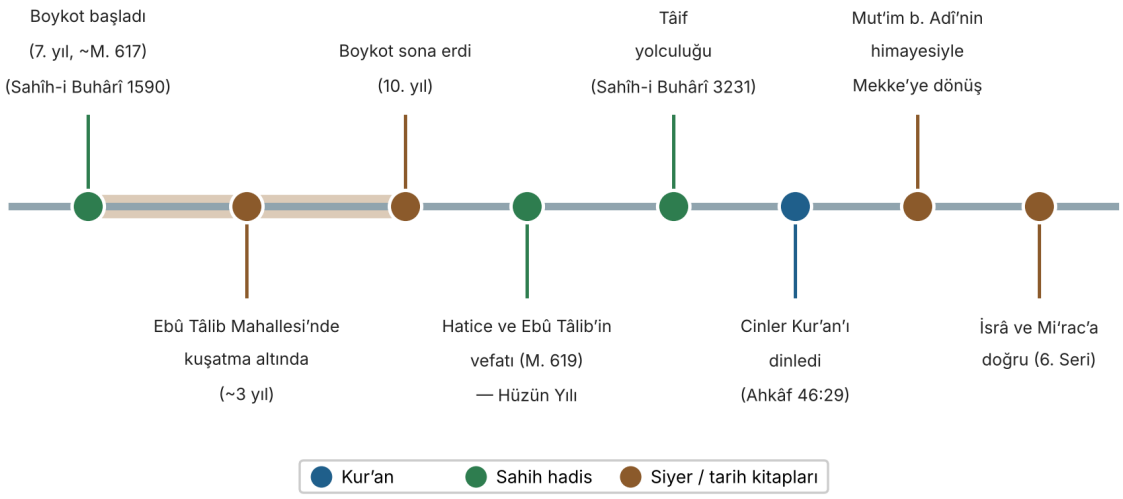
© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HÜZÜN YILI

Siyer-i Nebî'nin dördüncü serisi Hamza ile Ömer'in Müslüman olmasıyla ve Necâşî'nin himayesi altında güvende kalan ashapla sona erdi. Ancak Resûlullah ﷺ ve Mekke'deki ailesi için en ağır imtihan daha yeni başlıyordu. Bu beşinci e-kitap ***üç yıllık boykotu***, onu en çok koruyan ve destekleyen iki insanın — ***Ebû Tâlib ile Hatice'nin*** — vefatını ve taşla ve kanla sona eren, ama aynı zamanda rahmet dolu bir duayla da biten ***Tâif yolculuğunu*** anlatır.

Bu e-kitaptaki âyetler ve sahih hadisler titizlikle — yalnızca gerçekten ilgili olanlar — seçilmiştir; siyer kitaplarındaki kıssalar ise "Siyer Notu" kutularına konmuş ve dereceleri belirtilmiştir. Çok meşhur olup senedi zayıf olan bazı kıssa ve dualar açıkça işaretlenmiştir.

Zaman Çizelgesi: Boykottan Tâif'e (yaklaşık M. 617–620)

Eksendeki konumlar yaklaşık sırayı gösterir. Bazı olayların tarihi ve sırası ihtilaflıdır.

Şekil 1: Boykottan Tâif'e kadar zaman çizelgesi.

Not: Bu e-kitaptaki ayet mealleri Diyanet İşleri Başkanlığı mealidir. Her hadisin derecesi hadis kutusunda belirtilmiştir. Siyer kitaplarından alınan bilgiler kahverengi "Siyer Notu" kutularında verilmiş, tarihî bilgilere kaynak bağlantıları eklenmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KUREYŞ'İN ÇARESİZ KALDIĞI ZAMAN

Peygamberliğin yedinci yılına gelindiğinde Kureyş neredeyse her yolu denemişti: alay, iftira, müzakere, uzlaşma teklifleri ve işkence (4. Seri). Yine de İslâm yayılmaya devam ediyordu. Hamza ile Ömer Müslüman olmuş, Habeşistan'daki ashap da adil bir kralın himayesinde huzur içinde yaşıyordu.

Kureyş'in en büyük sorunu ***Hâşimoğulları'nın himayesiydi***. Hâşimoğulları'nın reisi Ebû Tâlib yeğenini teslim etmeyi reddettiği sürece, Kureyş kabileleri arasında bir iç savaş çıkarmadan onu öldüremezlerdi.

KUREYŞ'İN ÖNÜNDEKİ ENGELLER	SEBEP
Kabile himayesi	Ebû Tâlib ve Hâşimoğulları, henüz Müslüman olmayanları da dâhil, onu koruyordu.
Kan davası kuralı	Bir kabilenin bir ferdini öldürmek, o kabilenin tamamıyla savaş demekti.
İslâm güçleniyordu	Hamza ve Ömer gibi nüfuzlu şahsiyetler iman etmişti.
Diplomasinin başarısızlığı	Habeşistan'a giden elçiler eli boş dönmüştü.

Bunun üzerine Kureyş kan dökmeyen ama çok acı veren yeni bir silah seçti: Müslüman olsun olmasın bütün Hâşimoğulları ve Muttalib-oğulları'na karşı ***topyekûn bir boykot***.

Ders: şiddet başarısız olunca, hakkın düşmanları çoğu zaman ***ekonomik ve sosyal baskıya*** yönelir. Bu silah bugün hâlâ kullanılmaktadır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HAYFU BENÎ KİNÂNE'DEKİ ANTLAŞMA

Boykot yazılı bir antlaşmayla mühürlendi. Yıllar sonra, Vedâ Haccı'nda Resûlullah ﷺ o antlaşmanın yapıldığı yeri hâlâ hatırlıyordu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 1590

حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، حَدَّثَنَا الأَوْزَاعِيُّ، قَالَ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْغَدِ يَوْمَ النَّحْرِ وَهُوَ بِمِنًى «نَحْنُ نَازِلُونَ غَدًا بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ». يَعْنِي ذَلِكَ الْمُحَصَّبَ، وَذَلِكَ أَنَّ قُرَيْشًا وَكِنَانَةَ تَحَالَفَتْ عَلَى بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أَوْ بَنِي الْمُطَّلِبِ أَنْ لاَ يُنَاكِحُوهُمْ، وَلاَ يُبَايِعُوهُمْ حَتَّى يُسْلِمُوا إِلَيْهِمُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم. وَقَالَ سَلاَمَةُ عَنْ عُقَيْلٍ وَيَحْيَى بْنُ الضَّحَّاكِ عَنِ الأَوْزَاعِيِّ أَخْبَرَنِي ابْنُ شِهَابٍ وَقَالاَ بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي الْمُطَّلِبِ. قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بَنِي الْمُطَّلِبِ أَشْبَهُ.

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre, Nebî ﷺ Kurban Bayramı günü (10 Zilhicce) sabahı Mina'da iken şöyle buyurdu: **"Yarın, kâfirliğe (destek için) yemin ettikleri yer olan Hayfu Benî Kinâne'de konaklayacağız."** Bununla Muhassab'ı kastediyordu. Çünkü Kureyş ve Kinâne, Hâşimoğulları ile Abdülmuttaliboğulları'na — ya da Muttaliboğulları'na — karşı, Nebî'yi ﷺ kendilerine teslim edinceye kadar onlarla evlenmemek ve onlarla alışveriş yapmamak üzere ittifak etmişlerdi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): al-Humaidi ← al-Walid b. Muslim ← al-Auza'i ← al-Zuhri ← Ebû Salamah ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه. Ayrıca şu râviler de rivayet etmiştir: Salamah ← 'Uqail; ve Yahya b. al-Dahhak ← al-Auza'i ← Ibn Şihab.

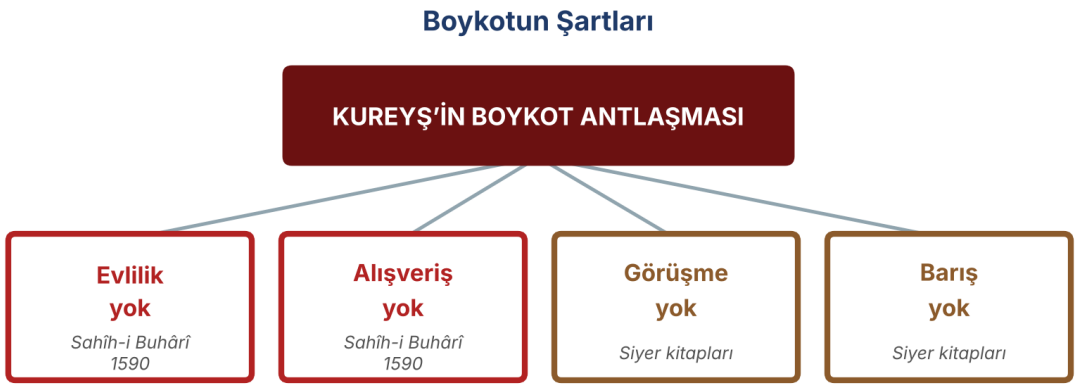
KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Hac, Bâbu Nüzûli'n-Nebî ﷺ Mekke (Nebî'nin ﷺ Mekke'de konakladığı yer), Hadis No. 1590. Müslim de rivayet etmiştir (No. 1314).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:1590

BU HADİSİN DERSLERİ

Bu hadis boykotun ***sahih delilidir*** ve iki temel şartını açıklar: ***evlilik yok*** ve ***alışveriş yok*** — Hâşimoğulları Resûlullah'ı ﷺ teslim edinceye kadar. Amaç açıktı: ailesini himayeyi bırakmaya zorlamak.

…"Ta ki Peygamber'i onlara teslim edinceye kadar."

Hedef: Hâşimoğulları ve Muttaliboğulları — Müslüman olan ve olmayan — Ebû Leheb hariç.

Şekil 2: Kureyş boykotunun şartları.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AYNI YERE DÖNÜŞ

Âlimler, Resûlullah'ın galip bir lider olarak döndüğünde Kureyş'in kâfirlik üzerine yemin ettiği ***Muhassab'da*** konaklamayı seçmesindeki hikmeti şöyle açıklar: ***Allah'ın nimetine şükretmek*** ve bir zamanlar zulme şahit olan yerde İslâm'ın zaferini göstermek.

HAC İBADETİNDE MUHASSAB

Muhassab (Ebtah olarak da bilinir) Mina ile Mekke arasında bir vadidir. Resûlullah ﷺ Vedâ Haccı'nda Mina günlerinden sonra orada konakladı. Ancak Âişe رضى الله عنها, Ebtah'ta konaklamanın haccın ***bir sünneti olmadığını***, onun orada Mekke'den çıkışı daha kolay olduğu için konakladığını açıklamıştır (Sahîh-i Buhârî 1765).

Bu, ashabın uyulması gereken ***ibadet uygulamaları*** ile ***olağan davranışlar*** arasında — yani Resûlullah'ın ﷺ o günkü şartlara bağlı fiilleri arasında — ne kadar titizlikle ayrım yaptığını gösterir; bu, sünneti anlamada önemli bir ilkedir.

Ders: Allah ***durumları tersine çevirir***. Bir zamanlar zulme şahit olan yer, sonunda zafere şahit olmuştur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EBÛ TÂLİB MAHALLESİ'NDE ÜÇ YIL

SİYER NOTU: KUŞATILMIŞ VADİDE HAYAT

Siyer kitaplarına (İbn İshak) göre boykot ***peygamberliğin yedinci yılının Muharrem ayında*** (yaklaşık Milâdî 617) başladı. Hâşimoğulları ve Muttaliboğulları — Müslüman olanlar da olmayanlar da — Mekke'nin kenarında dar bir vadi olan ***Ebû Tâlib Mahallesi'ne*** (Şi'b-i Ebî Tâlib) taşındı. Yalnızca ***Ebû Leheb*** Kureyş'in tarafını tuttu.

Antlaşma sahifesinin Kâbe'nin içine asıldığı söylenir. Boykot ***yaklaşık üç yıl*** sürdü. Yiyecek bulmak çok zordu; siyer kitapları aç çocukların ağlamalarının vadinin dışından duyulduğunu ve bazılarının yaprak yemek zorunda kaldığını anlatır.

KAYNAK:
Wikipedia, "Abu Talib ibn Abd al-Muttalib". https://en.wikipedia.org/wiki/Abu_Talib_ibn_Abd_al-Muttalib

DİNİ AŞAN SADAKAT

Hayret verici bir durum: Hâşimoğulları'nın ***henüz Müslüman olmamış*** pek çok ferdi, aileye ve Ebû Tâlib'e sadakatten dolayı Resûlullah ﷺ ile birlikte acı çekmeyi seçti. Aç kalsalar bile onu teslim etmeyi reddettiler.

Resûlullah ﷺ ve Hatice رضى الله عنها de bu sıkıntıyı paylaştı. Bir zamanlar zengin bir tüccar olan Hatice, servetinin kalanını vadideki aileye ve ashaba harcadı.

DİĞER SAHÂBÎLER NE DURUMDAYDI?

Ebû Bekir رضى الله عنه gibi Hâşimoğulları'ndan olmayan sahâbîler vadide kalmadı, fakat onlar da ağır baskıyla karşılaştı. Âişe رضى الله عنها, Ebû Bekir'in bir defasında Habeşistan'a hicret etmek üzere yola çıktığını ve Kâre kabilesinin reisi ***İbnü'd-Dügunne*** ile karşılaştığını rivayet eder. İbnü'd-Dügunne: "Senin gibi biri ne çıkıp gitmeli ne de kovulmalı" diyerek onu kendi himayesinde geri getirmiştir (Sahîh-i Buhârî 3905).

İbnü'd-Dügunne, Ebû Bekir'in vasıflarını Hatice'nin Resûlullah'a ﷺ söylediği sözlere çok benzer ifadelerle anlattı: yoksula yardım eder, akrabalık bağını gözetir, zayıfın yükünü taşır, misafiri ağırlar ve musibetlerde yardım eder. Güzel ahlâk, henüz iman etmemiş kişilerce bile takdir edilir.

Ders: darlıkta sabır ***imanın alametidir***. O üç yıllık sıkıntı, ileride hicrette ve savaşlarda gerekecek dayanıklılığı inşa etti.

SESSİZ YARDIM

SİYER NOTU: HAKÎM B. HİZÂM VE HALASI İÇİN BUĞDAY

Siyer kitapları, Hatice'nin yeğeni ***Hakîm b. Hizâm'ın*** vadideki halasına gizlice buğday götürdüğünü rivayet eder. Ebû Cehil onu durdurdu, fakat bu zulme katılmayan bir Kureyşli olan ***Ebü'l-Bahterî b. Hişâm*** araya girdi ve geçmesine izin verdi.

Gece vakti vadinin girişine yiyecek yüklü develer gönderen ***Hişâm b. Amr*** hakkında da rivayetler vardır. Bu kıssalar ***siyer kitaplarından*** olup Sahîhayn'da yer almaz.

KAYNAK:

Wikipedia, "Hakim ibn Hizam". https://en.wikipedia.org/wiki/Hakim_ibn_Hizam

CÂHİLİYE TOPLUMUNDA VİCDAN

Bu kıssalar, ***bütün Kureyşlilerin*** bu zulmü desteklemediğini gösterir. Henüz iman etmemiş olsalar da bazılarında hâlâ insanlık duygusu vardı. Resûlullah ﷺ ileride böyle kişilerin iyiliklerini hatırlamıştır.

Hakîm b. Hizâm bizzat sonradan Mekke'nin fethi günü Müslüman olmuş ve bir sahâbî olmuştur. Câhiliye dönemindeki iyiliği, hidayete açılan bir kapı olmuştur.

Ders: ***küçük iyilikleri*** küçümsemeyin — kuşatma altındakilere götürülen bir avuç yiyecek büyük bir amel olabilir. Müslüman olmasa bile adil davranan herkesin değerini bilin.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ANTLAŞMAYI BOZAN BEŞ KİŞİ

SİYER NOTU: BOYKOTU KALDIRMAK İÇİN YAPILAN ANLAŞMA

İbn İshak'a göre yaklaşık üç yıl sonra vicdan sahibi bazı Kureyşliler antlaşmayı bozmak için anlaştılar. Bunlar ***Hişâm b. Amr***, ***Züheyr b. Ebû Ümeyye***, ***Mut'im b. Adî***, ***Ebü'l-Bahterî b. Hişâm*** ve ***Zem'a b. Esved*** idi.

Kâbe'nin yanındaki Kureyş meclisinde ayağa kalkıp itirazlarını açıkça dile getirdiler. Ebû Cehil karşı çıktı, ama onların sesi galip geldi ve boykot ***peygamberliğin onuncu yılı*** civarında sona erdi. Vikipedi, Mut'im b. Adî'yi bu girişimi başlatan beş liderden biri olarak anar.

KAYNAK:
Wikipedia, "Muṭ'im ibn 'Adi". https://en.wikipedia.org/wiki/Mu%E1%B9%AD%CA%BDim_ibn_%CA%BDAdi

ADİL BİR SESİN GÜCÜ

Boykot yalnızca bir mucizeyle değil, kendi toplumlarındaki zulme karşı ***sesini yükseltmeye cesaret eden birkaç kişi*** sayesinde de sona erdi. Durumu değiştirmek için mevcut yolu — Kureyş meclisini — kullandılar.

Bu bize ***Hilfü'l-Fudûl'u*** (2. Seri) hatırlatır: câhiliye toplumunda bile adalet için bir alan vardı. İslâm bu tür her çabayı takdir eder.

Ders: zulüm karşısında ***susmak*** acıyı uzatır. Cesur tek bir ses değişimin başlangıcı olabilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

GÜVELERİN YEDİĞİ SAHİFE KISSASI

SİYER NOTU: ANTLAŞMA SAHİFESİ KISSASI

Siyer kitapları, Resûlullah'ın ﷺ Ebû Tâlib'e, Allah'ın antlaşma sahifesini Allah'ın adının geçtiği ifade ("Bismike'llâhümme") dışında yiyen ***güveler*** gönderdiğini haber verdiğini rivayet eder. Ebû Tâlib bunu Kureyş'e iletti; sahife indirildiğinde haber verildiği gibi bulundu.

Bu kıssayı İbn İshak ve diğer siyer âlimleri rivayet eder; ancak ***Sahîhayn'da yer almaz*** ve senedi ***muttasıl değildir (mürsel)***. Siyer kitaplarında meşhurdur ve pek çok siyer yazarınca kabul görmüştür, fakat sahih hadis derecesinde değildir.

BU TÜR KISSALARA NASIL YAKLAŞMALI?

KONU	TUTUM
Boykot ve şartları	Sahih (Sahîh-i Buhârî 1590).
Beş kişinin antlaşmayı bozması	Siyer kitaplarının rivayeti; genel olarak kabul edilir.
Güvelerin yediği sahife	Siyer kitaplarında mürsel rivayet; durumu belirtilerek anlatılabilir.

Hadis âlimleri, tarih olarak anlatılabilecek siyer kıssaları ile akaid ve ahkâmda ***delil olarak kullanılan hadisler*** arasında ayrım yapar. Bu kıssa birinci gruba girer.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BOYKOTTAN ÇIKAN DERSLER

Ebû Tâlib Mahallesi'ndeki boykot her nesil için geçerli pek çok ders bıraktı:

DERS	AÇIKLAMA
Birlikte sabır	Bütün aile ve ashap imtihanı birlikte taşıdı.
Bir silah olarak ekonomi	Hakkın düşmanları yiyecek ve ticaret ambargosunu kullandı.
Aile sadakati	Henüz Müslüman olmayan Hâşimoğulları bile onu korumaya devam etti.
Vicdan sahiplerinin rolü	Beş Kureyşli zulmü sona erdirdi.
Mal fedakârlığı	Hatice servetini aile ve ashap için harcadı.
İmtihandan sonra zafer	Kâfirlik yemininin edildiği yer, galip Peygamber'in konakladığı yer oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÇAĞIMIZDA BOYKOT

Bugün bazı yerlerde Müslümanlar hâlâ ***ekonomik ambargo*** ve kuşatmayla karşı karşıyadır. Siyer bize sabretmeyi, birbirimize yardım etmeyi ve — Müslüman olsun olmasın — mazlumları savunmaya cesaret eden herkesin değerini bilmeyi öğretir.

Temel ders: ***hiçbir zulüm kalıcı değildir***. Hiç bitmeyecekmiş gibi görünen boykot, üç yıl sonra yıkıldı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HATİCE'NİN VEFATI

SİYER NOTU: İLK MÜ'MİNLERİN ANNESİNİN VEFATI

Vikipedi'ye göre ***Hatice bint Hüveylid*** رضى الله عنها boykot sona erdikten kısa bir süre sonra ***Milâdî 619*** yılında, yaklaşık ***65 yaşında*** vefat etti. Resûlullah'ın ﷺ eşi olarak ***25 yıl*** geçirmişti — bu süre boyunca onun tek eşiydi. O sırada Resûlullah yaklaşık 50 yaşındaydı.

Boykot dönemindeki sıkıntıların sağlığını da etkilediğine inanılır. Bugün Cennetü'l-Muallâ olarak bilinen Mekke mezarlığı ***el-Hacûn'a*** defnedildi.

KAYNAK:
Wikipedia, "Year of Sorrow". https://en.wikipedia.org/wiki/Year_of_Sorrow
Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid". https://en.wikipedia.org/wiki/Khadija_bint_Khuwaylid

Sahih hadis tarihi genel olarak doğrular: Urve b. Zübeyr, Hatice'nin ***üç yıl önce*** vefat ettiğini, yani Nebî ﷺ Medine'ye hicret etmeden önce öldüğünü söylemiştir (Sahîh-i Buhârî 3896).

HİÇ SOLMAYAN HATIRA

2. ve 3. Seri, Hatice'nin konumunu anlattı: ilk iman eden, ilk vahiy gecesinde onu teskin eden ve Cebrâil aracılığıyla Allah'tan selâm alan kadın (Sahîh-i Buhârî 3820). Vefatından yıllar sonra bile Resûlullah onun adını anar ve dostlarına ikram ederdi (Sahîh-i Buhârî 3818).

SAHİH HADİSLERDE HATİCE'NİN FAZİLETİ

Ali رضى الله عنه, Resûlullah'ın ﷺ şöyle buyurduğunu rivayet eder: ***"(Zamanının) kadınlarının en hayırlısı İmrân kızı Meryem'dir; (zamanının) kadınlarının en hayırlısı Hatice'dir"*** (Sahîh-i Buhârî 3432).

FAZİLET	KAYNAK
İlk iman eden	Siyer kitapları (3. Seri)
İlk vahiy gecesinde onu teskin etmesi	Sahîh-i Buhârî 3
Allah'tan selâm ve cennette bir ev müjdesi alması	Sahîh-i Buhârî 3820
Zamanının kadınlarının en hayırlısı	Sahîh-i Buhârî 3432
İbrâhim dışında bütün çocuklarının annesi	Siyer kitapları (2. Seri)

Ders: eşe ***vefa*** ölümle bitmez. Vefat etmiş eşe dua etmek, iyiliklerini anmak, ailesine ve dostlarına ikram etmek Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EBÛ TÂLİB'İN SON ANLARI

Boykot sona erdikten kısa bir süre sonra, onu kırk yılı aşkın bir süre büyüten ve koruyan amcası ***Ebû Tâlib*** ağır hastalandı. Resûlullah ﷺ son bir umutla yanına geldi:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3884

حَدَّثَنَا مَحْمُودٌ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنِ ابْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ أَبَا طَالِبٍ، لَمَّا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ دَخَلَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَعِنْدَهُ أَبُو جَهْلٍ فَقَالَ «أَىْ عَمِّ، قُلْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ. كَلِمَةً أُحَاجُّ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ». فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ يَا أَبَا طَالِبٍ، تَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَمْ يَزَالاَ يُكَلِّمَانِهِ حَتَّى قَالَ آخِرَ شَيْءٍ كَلَّمَهُمْ بِهِ عَلَى مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم «لأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أُنْهَ عَنْهُ». فَنَزَلَتْ {مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَى مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ} وَنَزَلَتْ {إِنَّكَ لاَ تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ}

TERCÜME:

Müseyyeb b. Hazn'dan رضى الله عنه rivayet edildiğine göre, Ebû Tâlib'e ölüm hâli gelince Nebî ﷺ yanına girdi; yanında Ebû Cehil vardı. Şöyle buyurdu: **"Amcacığım, Lâ ilâhe illallah de — onunla seni Allah katında savunacağım bir kelime."** Ebû Cehil ile Abdullah b. Ebû Ümeyye: "Ey Ebû Tâlib, Abdülmuttalib'in dininden yüz mü çevireceksin?" dediler. Onunla konuşmaya devam ettiler; nihayet onlara söylediği son söz şu oldu: "(Ben) Abdülmuttalib'in dini üzereyim." Nebî ﷺ buyurdu: **"Men edilmedikçe senin için mutlaka bağışlanma dileyeceğim."** Bunun üzerine {Cehennemlik oldukları kendilerine apaçık belli olduktan sonra, akraba bile olsalar, müşrikler için bağışlanma dilemek ne Peygamber'e ne de mü'minlere yaraşır} âyeti ve {Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin} âyeti indi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Mahmud b. Ghailan ← 'Abd al-Razzaq ← Ma'mar ← al-Zuhri ← Sa'id b. al-Musayyib ← babası al-Musayyib b. Hazn رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Menâkıbi'l-Ensâr, Bâbu Kıssati Ebî Tâlib (Ebû Tâlib Kıssası), Hadis No. 3884. Müslim de rivayet etmiştir (No. 24).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3884

BU HADİSİN DERSLERİ

Bu hadis çok dokunaklıdır. Resûlullah ﷺ ağır bir şey istememişti — sadece ***tek bir kelime***. O kelimeyle amcasını Allah katında savunacağına söz verdi. Fakat ***arkadaşlarının baskısı*** ve ***ataların dinine duyulan gurur*** Ebû Tâlib'i onu söylemekten alıkoydu.

MÜSLÜMAN OLMAYAN AKRABAYI ZİYARET

Resûlullah ﷺ henüz iman etmemiş olsa da hasta amcasını ***ziyaret etti*** ve son ana kadar gayret gösterdi.

Hasta bir Yahudi gencini de ziyaret edip onu İslâm'a davet etmişti (Sahîh-i Buhârî 1356).

Bu, ***akrabalık bağını gözetmenin*** ve ***hasta ziyaretinin*** yalnızca Müslümanlarla sınırlı olmadığını gösterir. Ziyaretin kendisi en yumuşak davet kapısı olabilir.

Son anda Ebû Tâlib'in yanında kimin bulunduğuna dikkat edin: ***Ebû Cehil***. Kötü bir arkadaş, kişiyi hayatının son anlarında bile iyilikten alıkoyabilir.

Ders: ***tevhid kelimesi*** kurtuluşun anahtarıdır ve ***arkadaşın etkisi*** çok büyüktür. Özellikle en önemli anlarda bize Allah'ı hatırlatan dostlar seçin.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"SEN SEVDİĞİNİ HİDAYETE ERDİREMEZSİN"

Resûlullah'ın ﷺ amcasının küfür üzere ölmesine duyduğu üzüntü çok derindi. Allah, onu teselli eden ve önemli bir akide ilkesini öğreten âyeti indirdi:

KASAS SÛRESİ 28:56

إِنَّكَ لَا تَهْدِى مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهْدِى مَن يَشَآءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

Sen, sevdiğini doğru yola eriştiremezsin, ama Allah, dilediğini doğru yola eriştirir. Doğru yola girecekleri en iyi O bilir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/28:56

28:56. ÂYETİN AÇIKLAMASI

Allah şöyle buyurur: ***"Şüphesiz sen sevdiğini hidayete erdiremezsin"***. İbn Kesîr, Sahîhayn'da geçtiği üzere bu âyetin ***Ebû Tâlib*** hakkında indiğini belirtir ve Resûl'ün görevinin ***tebliğ*** olduğunu, hidayetin ise ***yalnızca Allah'a ait*** olduğunu açıklar. Tefsîr-i İbn Kesîr 28:56.

İKİ ÇEŞİT HİDAYET

ÇEŞİT	AÇIKLAMA
İrşad hidayeti (yol gösterme)	Yolu göstermek; bu, Resûl'ün ve davetçilerin görevidir (Şûrâ 42:52).
Tevfik hidayeti (muvaffak kılma)	Kalbi kabule açmak; bu yalnızca Allah'a aittir (Kasas 28:56).

Bu âyet, gayret gösterdiği hâlde sevdiklerinin hakkı kabul etmediğini gören her anne babaya, eşe ve davetçiye huzur verir. ***Bizim görevimiz çalışmaktır***; sonuç Allah'ın elindedir.

Bu âyetle birlikte, durumları açıkça belli olduktan sonra müşrikler için bağışlanma dilemenin yasaklandığı âyet de (Tevbe 9:113) aynı hadiste belirtildiği gibi inmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EBÛ TÂLİB'İN DURUMU

Abbas b. Abdülmuttalib رضى الله عنه Resûlullah'a ﷺ sordu: "Amcana bir faydan oldu mu? Vallahi o seni korurdu ve senin için öfkelenirdi." Resûlullah buyurdu: ***"O, cehennemin sığ bir yerindedir; ben olmasaydım, en alt tabakasında olurdu"*** (Sahîh-i Buhârî 3883).

Başka bir hadis, Ebû Tâlib'in cehennem ehlinin ***azabı en hafif olanı*** olduğunu bildirir (Sahîh-i Müslim 212). Bu, Resûlullah'ı ﷺ koruma hizmetinin ***karşılıksız kalmadığını*** ama iman olmadan tam kurtuluşa götürmediğini gösterir.

EBÛ TÂLİB HAKKINDA KONUŞMA ÂDABI

Ebû Tâlib, İslâm'a ***büyük hizmeti dokunmuş*** bir şahsiyettir. Hizmetini saygıyla anar, onu kınamayız; aynı zamanda durumu hakkındaki sahih hadislere de bağlı kalırız. Bu iki tutum birbiriyle çelişmez.

Ders: ***iman olmadan yapılan iyi amel*** âhiret kurtuluşu için yeterli değildir. İman, her iyiliği Allah katında tam değerli kılan temeldir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HÜZÜN YILI

Aynı yıl içinde — peygamberliğin onuncu yılında, yaklaşık ***Milâdî 619*** — Resûlullah ﷺ bu iki insanı da kaybetti. ***Vefat sıraları*** siyer kitaplarında ihtilaflıdır: Vikipedi'ye göre önce Hatice, sonra Ebû Tâlib vefat etti; bazı kaynaklar ise tersini söyler.

Şekil 3: Hüzün Yılı'nda kaybedilen iki direk.

Bu yıl daha sonra ***Âmü'l-Hüzn***, yani ***Hüzün Yılı*** olarak anıldı. Ebû Tâlib ***dışarıdan koruma*** idi; Hatice ise ***içeriden destek***. İkisini birden kaybetmek onu en savunmasız durumda bıraktı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DAVETE ETKİSİ

Siyer kitapları, Ebû Tâlib'in ölümünden sonra Kureyş'in ona eziyet etmekte daha da cüretkâr hâle geldiğini — hatta bazılarının başına toprak attığını — anlatır. Hâşimoğulları'nın başına artık onun düşmanı Ebû Leheb geçmişti.

İşte bu durumda ***Mekke dışında destek*** aramaya karar verdi — ilk tercihi Tâif şehri oldu.

HÜZÜNLE BAŞA ÇIKMADA SÜNNET

Resûlullah ﷺ dengeli bir hüzün yolunu öğretti. Yıllar sonra oğlu İbrâhim vefat ettiğinde ağladı ve şöyle buyurdu: ***"Göz yaşarır, kalp hüzünlenir; ama Rabbimizin razı olacağı sözden başkasını söylemeyiz"*** (Sahîh-i Buhârî 1303).

CAİZ OLAN	YASAK OLAN
Ağlamak ve üzülmek	Feryat ve figan etmek
Ölenin iyiliklerini anmak	Kaderi suçlayan sözler
Ona dua etmek ve onun adına sadaka vermek	Üzüntüden kendine ya da elbisesine zarar vermek

Ders: hüzün insan fıtratıdır; Resûlullah ﷺ bile hüzünlenmiştir. Fakat hüzün onu gayretini sürdürmekten ***alıkoymadı***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SEVDE BİNT ZEM‘A

SİYER NOTU: HATİCE’DEN SONRAKİ EŞ

Siyer kitaplarına ve Vikipedi’ye göre Hatice’nin vefatından sonra Resûlullah ﷺ Mekke’de ***Sevde bint Zem‘a*** رضى الله عنها ile evlendi. Sevde dul bir kadındı: eşi ***Sekrân b. Amr*** onunla birlikte Habeşistan’a hicret etmiş, sonra vefat etmişti.

Sevde ilk Müslümanlardandı ve hicretin sıkıntılarını yaşamıştı. Bu evlilik, muhacir dul bir kadına ***himaye*** ve annesini kaybetmiş çocuklarına ***ev idaresi*** sağladı.

KAYNAK:
Wikipedia, “Sawda bint Zam'a”. https://en.wikipedia.org/wiki/Sawda_bint_Zam'a

BU EVLİLİĞİN HİKMETİ

Resûlullah’ın ﷺ Sevde ile evliliği, evliliklerinin ***insanî ve davetle ilgili amaçlar*** taşıdığını gösterir: şehit olan ya da vefat eden sahâbîlerin dul eşlerini korumak ve aileyi gözetmek.

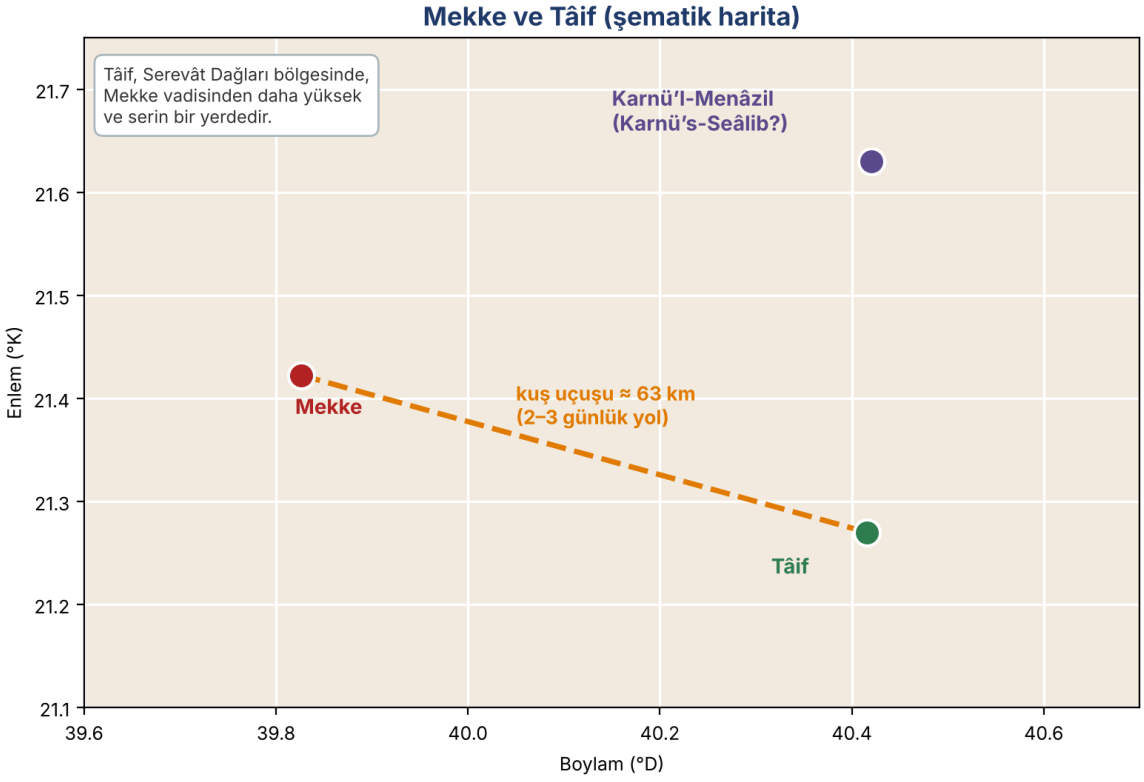
Sahih hadis Sevde’yi över: Âişe رضى الله عنها, ahlâkına benzemeyi Sevde’den başka hiçbir kadına bu kadar istemediğini söylemiş; Sevde de nöbet gününü Âişe’ye bağışlamıştı (Sahîh-i Müslim 1463).

Ders: İslâm ***dulları ve yetimleri*** yüceltir. Onlara bakmak Resûlullah’ın ﷺ sünnetidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TÂİF'E DOĞRU

Tâif, Hicaz'ın ikinci önemli şehriydi ve ***Sakîf*** kabilesi orada yaşıyordu. Dağlık bir bölgede bulunur, Mekke'den daha serin ve verimlidir; meyve bahçeleriyle tanınır. Resûlullah ﷺ halkının İslâm'ı kabul edip kendisini himaye etmesini umuyordu.

Koordinatlar yaklaşıktır. Karnü's-Seâlib'in yeri bazı âlimlerce Karnü'l-Menâzil olarak belirlenmiştir. Kaynak: Vikipedi, "Taif".

Şekil 4: Mekke ile Tâif'in konumu (şematik harita).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SİYER NOTU: ZEYD İLE BİRLİKTE YOLCULUK

Vikipedi'ye göre Tâif yolculuğu ***Milâdî 619*** yılında gerçekleşti ve Mekke'den ***iki üç günlük yol*** uzaklıktaydı. Siyer kitapları (İbn Sa'd), onun yanında ***Zeyd b. Hârise*** olduğunu ve yürüyerek gittiğini anlatır.

Mübârekfûrî, er-Rahîku'l-Mahtûm'da onun Tâif'te ***yaklaşık on gün*** kaldığını, liderleri tek tek ziyaret ettiğini belirtir.

KAYNAK:
Wikipedia, "Muhammad's visit to Ta'if". https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad%27s_visit_to_Ta%27if

NEDEN TÂİF?

ETKEN	AÇIKLAMA
İkinci önemli şehir	Mekke'den sonra Tâif, Hicaz'ın güç ve ekonomi merkeziydi.
Güçlü bir kabile	Sakîf, bir zamanlar Hâşimoğulları'nın yaptığı gibi himaye verebilirdi.
Akrabalık bağları	Siyer kitapları onun Tâif çevresindeki kabilelerle süt ve akrabalık bağları olduğunu belirtir.
Kureyş'in rakibi	Sakîf ticarette ve nüfuzda Kureyş ile rekabet ediyordu.

Dikkat edin: yalnızca Mekke'ye bakıp ***ümitsizliğe düşmedi***, ***başka bir yol aradı***. Bu, çıkmaza girildiğinde örnek bir tavırdır: durmayın, başka bir kapı arayın.

Ders: davet ***girişim ve cesaret*** ister. Elli yaşına yaklaşmış olan Resûlullah risaleti ulaştırmak için dağları yürüyerek aştı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SAKÎF KABİLESİNİN REDDİ

SİYER NOTU: SAKÎF'İN ÜÇ LİDERİ

Vikipedi'ye göre Resûlullah ***Sakîf kabilesinin*** lideri üç kardeşi ziyaret etti: ***Abdüyâlîl***, ***Mes'ûd*** ve ***Habîb***. Kaba bir şekilde reddettiler. Sahih hadis, kendini teklif ettiği kişi olarak ***İbn Abdiyâlîl b. Abdikülâl*** adını verir (Sahîh-i Buhârî 3231).

Tâif halkı sonra beyinsizlerini ve kölelerini kışkırtarak onu ***kovdurdu ve taşlattı***; ayakları ve elleri kanadı. Siyer kitapları, Zeyd'in onu korumaya çalışırken başının da yaralandığını anlatır.

KAYNAK:
Wikipedia, "Muhammad's visit to Ta'if". https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad%27s_visit_to_Ta%27if

EN ACI RET

Mekke'de, karşı çıkılsa da soyundan dolayı hâlâ saygı görüyordu. Tâif'te ise himayesiz bir ***yabancıydı***. Sakîf'in reddi yalnızca sözle değil, halkın önünde ***hakaret ve şiddetle*** oldu.

Ayrıca Kureyş daha da cüretkâr olmasın diye görüşmeyi ***gizli tutmalarını*** istedi, ama kabul etmediler (siyer kitapları). Umutla başlayan yolculuk yaralarla bitti.

ON YIL SONRA TÂİF

Siyer kitapları, ***hicretin dokuzuncu yılında*** Sakîf heyetinin Medine'ye gelip Müslüman olduğunu anlatır. Bir zamanlar onu taşlayan şehir sonunda biat etmek için temsilcilerini gönderdi. Resûlullah'ın ﷺ vefatından sonra pek çok kabile irtidat ettiğinde, tarih kitapları Sakîf'in İslâm'da ***sebat ettiğini*** belirtir.

Ders: ***görünürdeki başarısızlık*** çabanın boşa gittiği anlamına gelmez. Göreceğimiz gibi, Allah sonucunu başka bir zamana saklar — Tâif yaklaşık on yıl sonra Müslüman oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

UTBE İLE ŞEYBE'NİN BAĞINDA

SİYER NOTU: ADDÂS VE BİR SALKIM ÜZÜM

Vikipedi'ye ve siyer kitaplarına göre Resûlullah, onun hâline acıyan iki Kureyş ileri geleni ***Utbe ve Şeybe b. Rebîa'ya ait bir bağa*** sığındı. Onlar ***Ninova*** halkından Hristiyan kölelerini, ***Addâs'ı***, ona bir salkım üzüm götürmesi için gönderdiler.

Resûlullah yemeye ***"Bismillah"*** diyerek başladı. Addâs, o diyar halkının bu sözü söylemediğine şaşırdı. Addâs'ın Ninova'dan olduğunu öğrenince Resûlullah, ***Yûnus Peygamber'in*** عَلَيْهِ السَّلَامُ kardeşi olduğunu, kendisi gibi bir peygamber olduğunu söyledi. Addâs da onun başını, ellerini ve ayaklarını öptü.

KAYNAK:
Wikipedia, "Muhammad's visit to Ta'if". https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad%27s_visit_to_Ta%27if

Addâs kıssasını İbn İshak muttasıl bir senet olmadan rivayet eder; ***Sahîhayn'da yer almaz***. Ancak manası, onun bilinen ahlâkıyla uyumludur.

KARANLIKTA BİR IŞIK

En karanlık günde Allah, ona saygı gösteren ***yabancı bir köle*** gönderdi. Kanlar içinde iken bile ***davet etti*** — Addâs'ı önceki peygamberlere bağladı. Hayrı ulaştırmak için hiçbir an çok zor değildir.

Ders: ***peygamberlerin risaletinin birliği***, Ehl-i Kitab'a davette bir köprüdür. Yûnus, Mûsâ ve Îsâ عَلَيْهِ السَّلَامُ tevhid risaletinde Hz. Muhammed'in ﷺ kardeşleridir.

TÂİF DUASI: BİR DEĞERLENDİRME

SİYER NOTU: ÇOK MEŞHUR BİR DUA

Pek çok kişi, onun o bağda okuduğu söylenen duayı bilir: ***"Allah'ım, gücümün zayıflığını, çaresizliğimi ve insanlar nezdindeki değersizliğimi Sana arz ediyorum…"*** ve ***"…Sen bana gazap etmedikçe başıma gelene aldırmam."***

Bu duayı İbn İshak senetsiz olarak, Taberânî ise el-Elbânî gibi hadis âlimlerinin tanınmayan bir râvi bulunduğu için ***zayıf*** saydığı bir senetle rivayet eder.

BU RİVAYETE NASIL YAKLAŞMALI?

KONU	TUTUM
Kesin olarak Resûlullah'a nispet etmek	Olmaz; senedi zayıftır.
Manası	Güzeldir ve Kur'an ve sünnetle uyumludur: yalnızca Allah'a şikâyet etmek.
Benzer sözlerle dua etmek	Nebî'nin ﷺ sözü olduğu iddia edilmeden genel bir dua olarak caizdir.
Sahih dua	Kur'an'dan ve sahih hadislerden gelen dualara öncelik verin.

Kesin ve sahih olan, onun o gün hakkında bizzat Âişe'ye anlattıklarıdır — bir sonraki bölümde olduğu gibi. Bu sahih rivayet, hüznünün derinliğini ve rahmetinin genişliğini göstermeye yeter.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EN AĞIR GÜN

Yıllar sonra, kendisinin yaralandığı ve Hamza'nın şehit düştüğü Uhud Savaşı'ndan sonra Âişe رضى الله عنها ona Uhud'dan daha ağır bir gün yaşayıp yaşamadığını sordu. Verdiği cevap ***Tâif'i*** işaret ediyordu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3231

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ، أَنَّ عَائِشَةَ ـ رضى الله عنها ـ زَوْجَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم حَدَّثَتْهُ أَنَّهَا قَالَتْ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم هَلْ أَتَى عَلَيْكَ يَوْمٌ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمِ أُحُدٍ قَالَ «لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكِ مَا لَقِيتُ، وَكَانَ أَشَدُّ مَا لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعَقَبَةِ، إِذْ عَرَضْتُ نَفْسِي عَلَى ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ عَبْدِ كُلاَلٍ، فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَرَدْتُ، فَانْطَلَقْتُ وَأَنَا مَهْمُومٌ عَلَى وَجْهِي، فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلاَّ وَأَنَا بِقَرْنِ الثَّعَالِبِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظَلَّتْنِي، فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جِبْرِيلُ فَنَادَانِي فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ وَمَا رَدُّوا عَلَيْكَ، وَقَدْ بَعَثَ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ لِتَأْمُرَهُ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ، فَنَادَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ، فَسَلَّمَ عَلَيَّ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ، فَقَالَ ذَلِكَ فِيمَا شِئْتَ، إِنْ شِئْتَ أَنْ أُطْبِقَ عَلَيْهِمِ الأَخْشَبَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَلْ أَرْجُو أَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ مِنْ أَصْلاَبِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَحْدَهُ لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا».

TERCÜME:

Âişe رضى الله عنها — Nebî'nin ﷺ eşi — rivayet ediyor: Nebî'ye ﷺ şöyle sordu: "Uhud gününden daha ağır bir gün geçirdin mi?" Şöyle buyurdu: **"Senin kavminden çektiğimi çektim. En ağırı Akabe günüydü; kendimi İbn Abdiyâlîl b. Abdikülâl'e arz ettim, ama istediğime icabet etmedi. Çok kederli bir hâlde, nereye gittiğimi bilmeden yürüdüm ve ancak Karnü's-Seâlib'de kendime geldim. Başımı kaldırdım; bir de baktım ki bir bulut beni gölgeliyor. Baktım, içinde Cebrâil vardı. Bana seslenip şöyle dedi: 'Allah, kavminin sana söylediklerini ve sana verdikleri cevabı işitti. Onlar hakkında dilediğini emretmen için sana dağlar meleğini gönderdi.' Dağlar meleği bana seslendi, selâm verdi, sonra şöyle dedi: 'Ey Muhammed, (iş) senin dileğine bağlıdır. İstersen Ahşebeyn'i (iki dağı) üzerlerine kapatırım.' Nebî ﷺ buyurdu: 'Hayır, ben Allah'ın onların soyundan, yalnız Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseler çıkarmasını umarım.'"**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abdullah b. Yusuf ← Ibn Wahb ← Yunus b. Yazid ← Ibn Şihab al-Zuhri ← 'Urwah b. al-Zubair ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Bed'i'l-Halk (Yaratılışın Başlangıcı), Hadis No. 3231. Müslim de rivayet etmiştir (No. 1795).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3231

BU HADİSİN DERSLERİ

Düşünün: ***az önce taşlanmış ve hakarete uğramış bir insana*** o şehrin bütün halkını helâk etme gücü teklif ediliyor. Ama o ***ümidi*** seçti: onların soyundan Allah'a ibadet eden kimseler çıksın diye.

TEKLİF EDİLEN SEÇENEK	ONUN SEÇİMİ
İntikam almak	Affetmek
Bugünkü nesli helâk etmek	Gelecek nesle umut bağlamak
Güç göstermek	Rahmet göstermek

Onun ümidi gerçekleşti. Tâif halkı ***hicretin dokuzuncu yılında*** Müslüman oldu ve Sakîf'ten İslâm'ın önde gelen şahsiyetleri yetişti. Hadiste geçen Ahşebeyn, Mekke'yi çevreleyen ***iki büyük dağdır***.

"KAVMİMİ BAĞIŞLA"

İbn Mes'ûd رضى الله عنه şöyle dedi: Resûlullah'ı ﷺ, kavmi tarafından kanlar içinde kalıncaya kadar dövülen, yüzündeki kanı silerken şöyle dua eden bir peygamberi anlatırken hâlâ görür gibiyim: ***"Allah'ım, kavmimi bağışla; çünkü onlar bilmiyorlar"*** (Sahîh-i Buhârî 3477).

Âlimler, peygamberlerin bu ahlâkının Resûlullah'ın ﷺ kendi ahlâkı olduğunu açıklar. Tâif olayı bunu açıkça gösterir: helâk teklifini reddetti ve ümidi seçti.

Ders: ***"âlemlere rahmet"***in (Enbiyâ 21:107) anlamı budur. Bir davetçi insanların helâki için değil, hidayeti için dua eder.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CİNLERİN KUR'AN'I DİNLEMESİ

Siyer kitapları, Tâif'ten dönüş yolunda ***Nahle vadisinde*** mola verip gece namazı kıldığını, bir grup cinin onun Kur'an okuyuşunu dinlediğini rivayet eder. Allah, cinlerin Kur'an dinlemesini şu âyetlerde kaydetmiştir:

AHKÂF SÛRESİ 46:29–30

وَإِذْ صَرَفْنَآ إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ ٱلْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ ٱلْقُرْءَانَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوٓا۟
أَنصِتُوا۟ ۖ فَلَمَّا قُضِىَ وَلَّوْا۟ إِلَىٰ قَوْمِهِم مُّنذِرِينَ ﴿٢٩﴾

Kuran'ı dinleyecek cinlerden bir takımını sana yöneltmiştik. Onlar Kuran'ı dinlemeğe hazır olunca birbirlerine: "Susun" dediler. Kuran'ın okunması bitince, her biri birer uyarıcı olarak milletlerine döndüler.

قَالُوا۟ يَٰقَوْمَنَآ إِنَّا سَمِعْنَا كِتَٰبًا أُنزِلَ مِنۢ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
يَهْدِىٓ إِلَى ٱلْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾

Şöyle dediler: "Ey milletimiz! Doğrusu biz, Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekileri doğrulayan, gerçeği ve doğru yolu gösteren bir kitap dinledik.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/46:29-30

46:29–30. ÂYETLERİN AÇIKLAMASI

İbn Kesîr, İbn İshak'ın bu olayın Tâif dönüşünde gerçekleştiğine dair rivayetini nakleder. Ayrıca İbn Abbas'tan رضى الله عنهما gelen sahih bir rivayete göre cinler, onun Ukâz Panayırı'na giderken ashabıyla sabah namazı kıldığı sırada Nahle'de okuyuşunu dinlemiştir (Sahîh-i Buhârî 773). Olayın ***kesin zamanı*** ihtilaflıdır.

Zamanı ne olursa olsun, bu âyetler çok teselli edici bir mesaj taşır: Tâif'te insanlar reddederken ***başka varlıklar*** dinledi, iman etti ve uyarıcı olarak kavimlerine döndü. Onun risaleti ***insanlar ve cinler*** içindir.

CİNLER KİMDİR?

KONU	DELİL
Dumansız ateşten yaratılmıştır	Rahmân 55:15
Allah'a ibadet için yaratılmıştır	Zâriyât 51:56
İçlerinde iman eden de inkâr eden de vardır	Cin 72:11, 14
Kur'an'ı dinler ve kavmini davet eder	Ahkâf 46:29–30; Cin 72:1–2
Gaybı bilmez	Sebe 34:14

Cinlere inanmak gayba imanın bir parçasıdır. Ancak İslâm hurafeyi ve cinlerden yardım istemeyi reddeder; çünkü yardım yalnızca Allah'tandır (Cin 72:6).

Ders: davetin başarısını ***birkaç insanın tepkisiyle*** ölçmeyin. Allah dilediği kalpleri açar, bazen hiç beklenmedik yerden.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MUT'İM'İN HİMAYESİYLE DÖNÜŞ

SİYER NOTU: HİMAYE İLE MEKKE'YE GİRİŞ

Ebû Tâlib'in himayesi olmadan Mekke'ye güvenle giremezdi. Vikipedi'ye göre Zeyd b. Hârise'yi himaye istemeye gönderdi ve Nevfeloğulları'nın reisi ***Mut'im b. Adî*** kabul etti. Mut'im silahlandı ve oğulları ile yeğenleriyle birlikte ona eşlik ederek Mekke'ye soktu.

Mut'im aynı zamanda boykotu bozan beş kişiden biriydi. Milâdî 623 yılında ***Müslüman olmadan*** vefat etti.

KAYNAK:
Wikipedia, "Muṭ'im ibn 'Adi". https://en.wikipedia.org/wiki/Mu%E1%B9%AD%CA%BDim_ibn_%CA%BDAdi

CİVAR SİSTEMİ: ARAP TOPLUMUNDA HİMAYE

Arap toplumunda koruyucusu olmayan biri bir ileri gelenden ***civar*** (himaye) isteyebilirdi. Himaye altındakine eziyet eden, koruyucunun kendisine eziyet etmiş sayılırdı. Ebû Bekir de bir süre İbnü'd-Dügunne'nin civarında yaşamıştı (Sahîh-i Buhârî 3905).

Resûlullah ﷺ akideden taviz vermeden bu mevcut sistemi hikmetle kullandı. İslâm daha sonra bu sistemin iyi yönünü korudu: Allah'ın kelâmını dinlemek için sığınma talep eden müşrik himaye edilmeli ve güvenli yerine ulaştırılmalıdır (Tevbe 9:6).

Resûlullah ﷺ Mut'im'in iyiliğini hiç unutmadı. Bedir Savaşı'ndan sonra onu şu sözüyle andı:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3139

حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ ـ رضى الله عنه ـ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ فِي أُسَارَى بَدْرٍ «لَوْ كَانَ الْمُطْعِمُ بْنُ عَدِيٍّ حَيًّا، ثُمَّ كَلَّمَنِي فِي هَؤُلاَءِ النَّتْنَى، لَتَرَكْتُهُمْ لَهُ».

TERCÜME:

Cübeyr b. Mut'im'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Nebî ﷺ Bedir esirleri hakkında şöyle buyurdu:

"Mut'im b. Adî hayatta olsaydı ve bu pis kimseler hakkında benimle konuşsaydı, onun hatırı için onları serbest bırakırdım."

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ishaq b. Mansur ← 'Abd al-Razzaq ← Ma'mar ← al-Zuhri ← Muhammed b. Jubair ← babası Jubair b. Mut'im رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Farzi'l-Humus, Hadis No. 3139.
DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.
Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3139

BU HADİSİN DERSLERİ

Bu hadis ***iyiliğe karşılık verme ahlâkını*** gösterir. Mut'im küfür üzere ölmüş olsa da Resûlullah ﷺ onun iyiliğini açıkça takdir etti, hatta onun hatırına savaş esirlerini serbest bırakmaya hazırdı.

Bu hadisin râvisi ***Cübeyr b. Mut'im***, Mut'im'in kendi oğludur ve daha sonra Müslüman olmuştur. Babasının iyiliği, oğlunun rivayet ettiği hikâyenin bir parçası olmuştur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZORLUKLA BERABER KOLAYLIK VARDIR

Boykot, hüzün ve ret yılları Mekke dönemindeki siyerin en karanlık dönemiydi. Ancak Mekkî âyetler iki kez tekrarlanan bir vaadi öğretmişti:

Allah şöyle buyurur: ***"şüphesiz zorlukla beraber bir kolaylık vardır"***. Bu âyet iki kez tekrarlanır (94:5–6). İbn Kesîr, âlimlerin açıklamasını nakleder: ***"zorluk" belirli (marife)***, ***"kolaylık" ise belirsiz (nekre)*** olarak gelmiştir; bu da bir zorluğun iki kolaylığa galip gelemeyeceğini gösterir. Tefsîr-i İbn Kesîr 94:5.

ZORLUK	ARDINDAN GELEN KOLAYLIK
Üç yıllık boykot	Beş vicdan sahibi tarafından kaldırıldı
Ebû Tâlib'in ve Hatice'nin kaybı	İsrâ ve Mi'rac ve Yesrib'den gelen yeni destek (6. Seri)
Tâif'te ret ve taşlar	Cinler Kur'an'ı dinledi; Tâif sonunda Müslüman oldu
Mekke'de himaye yoktu	Mut'im b. Adî'nin himayesi

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

Kolaylık her zaman hemen gelmez, her zaman beklediğimiz şekilde de gelmez. Fakat Allah'ın vaadi ***kesindir***. Bu yılların siyeri, o âyetin canlı delilidir.

SIKINTI ANINDAKİ DUA

İbn Abbas رضى الله عنهما, Resûlullah'ın ﷺ sıkıntı anında şöyle dua ettiğini rivayet eder: ***"Lâ ilâhe illallâhu'l-Azîmu'l-Halîm; lâ ilâhe illallâhu Rabbü'l-Arşi'l-Azîm; lâ ilâhe illallâhu Rabbü's-semâvâti ve Rabbü'l-ardı ve Rabbü'l-Arşi'l-Kerîm"*** — Azîm ve Halîm olan Allah'tan başka ilah yoktur; büyük Arş'ın Rabbi Allah'tan başka ilah yoktur; göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve şerefli Arş'ın Rabbi Allah'tan başka ilah yoktur (Sahîh-i Buhârî 6346).

Bu sahih dua — senedi zayıf olan Tâif duasından farklı olarak — imtihan edilen her Müslüman tarafından gönül rahatlığıyla okunabilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ONDAN ÖNCEKİ PEYGAMBERLER DE İMTİHAN EDİLDİ

Mekkî âyetler önceki peygamberlerin imtihanlarını çokça anlatır; sanki Resûlullah'ı ﷺ teselli eder gibi: "Andolsun senden önce de peygamberler yalanlandı da onlar sabrettiler" (En'âm 6:34).

PEYGAMBER	İMTİHAN VE KOLAYLIK
Nûh عَلَيْهِ السَّلَامُ	Kavmi tarafından uzun süre yalanlandı; gemiyle kurtarıldı (Hûd 11:40–48).
İbrâhim عَلَيْهِ السَّلَامُ	Ateşe atıldı; ateş serin ve esenlik oldu (Enbiyâ 21:68–69).
Yûsuf عَلَيْهِ السَّلَامُ	Kuyuya atıldı ve hapsedildi; sonunda Mısır'ın yöneticisi oldu (Yûsuf 12:56).
Mûsâ عَلَيْهِ السَّلَامُ	Firavun tarafından denize kadar kovalandı; deniz yarıldı (Şuarâ 26:61–63).
Yûnus عَلَيْهِ السَّلَامُ	Balık tarafından yutuldu; tesbihi sayesinde kurtuldu (Enbiyâ 21:87–88).
Eyyûb عَلَيْهِ السَّلَامُ	Hastalık ve kayıplarla imtihan edildi; iyileşti ve yerine bedelini aldı (Enbiyâ 21:83–84).

Ders: her kişisel imtihanda — kayıp, ret ya da darlık — ***zorluğun beraberinde kolaylık olduğunu***, yalnızca ardından gelmediğini hatırlayın.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SAHİH RİVAYET İLE MEŞHUR KISSA ARASINDA

Boykot, Hüzün Yılı ve Tâif hakkında toplumda pek çok kıssa yayılmıştır. Aşağıdaki tablo sahih olanı, siyer kitaplarından geleni ve zayıf olanı birbirinden ayırır.

KISSALAR VE DURUMLARI

MEŞHUR KISSA	DURUMU
Kureyş Hâşimoğulları'nı boykot etmeye yemin etti: evlilik ve alışveriş yok.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 1590).
Boykot Ebû Tâlib Mahallesi'nde yaklaşık üç yıl sürdü.	Siyer kitapları; genel olarak kabul edilir.
Antlaşma sahifesini güveler yedi.	Siyer kitaplarında mürsel rivayet.
Resûlullah ﷺ Ebû Tâlib'den Lâ ilâhe illallah demesini istedi.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3884).
28:56. âyet Ebû Tâlib hakkında indi.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3884).
Hatice hicretten üç yıl önce vefat etti.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3896).
Addâs ve üzüm kıssası.	İbn İshak'ın muttasıl senedi olmayan rivayeti.
"Allah'ım, gücümün zayıflığını Sana arz ediyorum…" duası.	Elbânî'ye göre zayıf.
Dağlar meleği iki dağı üzerlerine kapatmayı teklif etti.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3231).
Cinler Tâif dönüşünde Nahle'de Kur'an'ı dinledi.	Cinlerin Nahle'de dinlemesi sahihtir (Sahîh-i Buhârî 773); Tâif ile ilişkisi siyer kitaplarındandır.
Mut'im b. Adî onu himaye etti.	Siyer kitapları; iyiliği Sahîh-i Buhârî 3139'da takdir edilmiştir.

TEFEKKÜR

Bu yıllarla ilgili sahih rivayetler, ***sabır ve rahmet*** timsali Resûlullah'ı ﷺ anlatmaya yeter. Ona ağlamak ve onu sevmek için zayıf rivayetlere ihtiyacımız yoktur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU SERİDEKİ ÖNEMLİ YERLER

Bu e-kitaptaki olaylar birbirine çok uzak olmayan birkaç yerde yaşandı: Kâbe'nin yanında dar bir vadi, Mekke'nin kenarında bir mezarlık ve Tâif'e giden dağ yolu. Bu bölüm, okuyucunun Resûlullah'ın ﷺ bu en zor yıllardaki yolculuğunu gözünde canlandırabilmesi için bu yerleri tek bir tabloda toplar.

YERLER TABLOSU

Tablodaki mesafeler ***yaklaşıktır***. Kuş uçuşu mesafeler modern koordinatlardan hesaplanmıştır; karayolu mesafeleri ise belirtilen kaynaklardan alınmıştır. Onun zamanında yürünen yollar çok daha zorlu ve dolambaçlıydı.

YER	BU SERİYLE İLGİSİ	KONUM / BUGÜNKÜ DURUM
Ebû Tâlib Mahallesi (Şi'b-i Ebî Tâlib)	Hâşimoğulları ve Muttaliboğulları'nın yaklaşık üç yıl kuşatıldığı vadi (siyer kitapları).	Kâbe'nin doğusunda, Safa ve Merve'nin arkasında, Ebû Kubeys Dağı ile Handeme Dağı arasında. Büyük kısmı bugün Mescid-i Haram alanına dâhildir.
Hayfu Benî Kinâne (Muhassab / Ebtah)	Kureyş'in Hâşimoğulları'nı boykot etmeye yemin ettiği yer (Sahîh-i Buhârî 1590).	Mekke ile Mina arasında bir vadi.
El-Hacûn (Cennetü'l-Muallâ)	Siyer kitaplarına göre Hatice'nin رضى الله عنها defnedildiği mezarlık.	Mescid-i Haram'a uzak değil, Mescidü'l-Cin yakınında.
Tâif	Resûlullah'ın Zeyd b. Hârise ile birlikte ziyaret ettiği Sakîf şehri.	Mekke'nin güneydoğusunda kuş uçuşu yaklaşık 63 km; bugünkü dağ yoluyla yaklaşık 87 km.
Nahle	Onun namaz kıldığı ve cinlerin Kur'an'ı dinlediği vadi (siyer kitapları; Sahîh-i Buhârî 773).	Mekke ile Tâif arasındaki yol üzerinde (kesin konum: yaklaşık).
Karnü's-Seâlib	Tâif'ten kederli hâlde ayrıldıktan sonra "kendine geldiği" yer (Sahîh-i Buhârî 3231).	Yâkût el-Hamevî'ye göre Necid halkının mîkatı Karnü'l-Menâzil'in diğer adı; Mekke'nin kuzeydoğusunda yaklaşık 80 km.

Kaynak: WikiShia, "Shi'b Abi Talib"; Wikipedia, "Taif"; Saudipedia, "Qarn al-Manazil"; Medieval Middle East, "al-Qarn"; Madain Project, "Jannat ul-Mu'alla".

BUGÜN EBÛ TÂLİB MAHALLESİ

Üç yıllık boykota şahit olan vadi Kâbe'ye çok yakındır — Safa ve Merve tepelerinin ardında, Ebû Kubeys Dağı'nın eteğinde. Bu vadi Şi'b-i Benî Hâşim olarak da bilinir. WikiShia'ya göre bu bölgedeki evlerin ve tarihî yerlerin büyük kısmı genişletme projeleriyle Mescid-i Haram'a dâhil edilmiş, yalnızca küçük bir kısmı hâlâ ***Sûku'l-Leyl*** adıyla bilinmektedir.

Düşünün: bugün hacılar ve umreciler, Hâşimoğulları'nın çocuklarının bir zamanlar açlıktan ağladığı yerden sadece birkaç yüz metre ötede sa'y yapıyor. Bu yakınlık bize boykotun ıssız bir yerde değil, gören ve susan bir toplumun ortasında yaşandığını hatırlatır.

TÂİF YOLU

Tâif, Mekke'den çok daha yüksekte, Serevât Dağları'nın üzerindedir. Bugün arabayla dolambaçlı yoldan bir saati biraz aşan bir yolculuktur. Onun zamanında bu yol yürüyerek, yaklaşık iki üç günde, taşlı vadilerden inip çıkarak katedilirdi.

Dönüş yolunda, sahih hadis onun çok kederli yürüdüğünü ve ***Karnü's-Seâlib'e*** varıncaya kadar kendine gelmediğini bildirir (Sahîh-i Buhârî 3231). Yâkût el-Hamevî'nin *Mu'cemü'l-Büldân*'ına göre Karnü's-Seâlib, ***Karnü'l-Menâzil'in*** diğer adıdır — Resûlullah'ın daha sonra Necid halkı için mîkat olarak belirlediği yer. Bugün es-Seylü'l-Kebîr'deki mîkat mescidi Mekke'nin yaklaşık 80 km kuzeydoğusunda ve Tâif'in 35 km kuzeyindedir.

Kaynak: Saudipedia, "Qarn al-Manazil"; Medieval Middle East, "al-Qarn".

DERS

Bir zamanlar Resûlullah'ın ﷺ hüznüne şahit olan yer, bugün milyonlarca Müslümanın ihrama girip ibadet ettiği bir yerdir. Sabırla katlanılan sıkıntı öylece kaybolmaz; Allah onu kıyamete kadar anılacak tarihin bir parçası kılar.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TÂİF VE SAKÎF KABİLESİ

Neden Tâif? Resûlullah'ın ﷺ umudunu ve uğradığı reddin acısını anlamak için bu şehri ve halkını tanımamız gerekir.

DAĞLARIN ÜZERİNDEKİ ŞEHİR

Vikipedi'ye göre Tâif deniz seviyesinden yaklaşık ***1.879 metre*** yüksekliktedir. İklimi Arap Yarımadası'ndaki şehirlerin çoğuna göre daha ılımandır; temmuz ayında ortalama en yüksek sıcaklık 35,6 °C civarındadır. Bölge eskiden beri tarım ürünleriyle — ***üzüm, nar, incir ve bal*** — meşhurdur; bugün Tâif, parfüm yağı için yetiştirilen güller sebebiyle ***"Güller Şehri"*** olarak anılır.

"Ekin bitmeyen" bir vadide (İbrâhim 14:37) yaşayan Mekke halkı için Tâif, dağın üzerindeki bir bahçeydi. Kureyş'in pek çok ileri geleninin orada bağları vardı — onun kovulduktan sonra sığındığı bağın sahipleri Utbe ve Şeybe b. Rebîa da bunlardandı (siyer kitapları).

Kaynak: Wikipedia, "Taif".

SAKÎF KABİLESİ VE ŞEHİR SURLARI

Tâif, Milâdî altıncı yüzyıldan beri ***Sakîf*** kabilesinin hâkimiyetindeydi ve onların torunları bugün hâlâ bölgede yaşamaktadır. Vikipedi'ye göre şehrin Sakîf'in inşa ettiği bir suru vardı — şehri çevreleyen bu sur, "Tâif" (çevreleyen) adıyla ilişkilendirilir. Bu müstahkem konum Sakîf'i gücüne güvendirmiş ve daha sonra hicretin sekizinci yılında Tâif kuşatmasını zorlaştırmıştır (22. Seri'de anlatılacak).

LÂT: TÂİF'İN PUTU

Tâif, "Tâif'in Hanımı" diye anılan ***Lât*** putuna tapınmanın merkeziydi. Kur'an Lât'ı Uzzâ ve Menât ile birlikte anar ve müşriklerin bu putlar hakkındaki inancını reddeder (Necm 53:19–23).

Sakîf için tevhidi kabul etmek, şehirlerinin gururu ve gelir kaynağı olan putu bırakmak demekti. Bu, reddlerinin neden bu kadar sert olduğunu anlamamıza yardım eder. Vikipedi'ye ve siyer kitaplarına göre Lât putu, Sakîf hicretin dokuzuncu yılında Müslüman olduktan sonra yıkıldı.

Kaynak: Wikipedia, "Taif".

SİYER NOTU: RETTEN KABULE

Tâif siyerde üç kez karşımıza çıkar: peygamberliğin onuncu yılında Resûlullah Zeyd ile birlikte yalnız gelip kovuldu; hicretin sekizinci yılında (Milâdî 630), Huneyn Savaşı'ndan sonra İslâm ordusu Tâif'i kuşattı ama fethedemedi; hicretin dokuzuncu yılında ise Sakîf heyeti bizzat Medine'ye gelip Müslüman oldu.

Tarih kitapları, Resûlullah'ın ﷺ vefatından sonra pek çok Arap kabilesi irtidat ettiğinde Sakîf'in İslâm'da sebat ettiğini kaydeder. En sert reddeden şehir, sonunda imanı en sağlam savunanlardan biri oldu.

DERS

Sakîf'in reddi anlamadıkları için değil, menfaatlerine ve gururlarına bağlı oldukları içindi. Bir davetçi, davet ettiği kişilerin geçmişini anlamalı — ve sabırlı olmalıdır; çünkü en katı kalp bile Allah'ın izniyle değişebilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TARİHİN İZLERİ: TARİH KAYITLARINDA TÂİF VE MEKKE

Bu e-kitapta anlatılan yıllardan geriye pek fazla fiziksel iz kalmamıştır. Yine de Tâif ve Mekke bölgesi bazı sağlam tarihî kayıtlar barındırır. Bu bölüm bunlardan ikisini ele alır ve yalnızca geleneğe dayanan hususları açıkça işaretler.

TÂİF'TEKİ MUÂVİYE BARAJI YAZITI (H. 58)

Tâif'e yaklaşık ***9,6 km*** uzaklıkta ***Muâviye Barajı*** (Seddü Seysed olarak da bilinir) olarak bilinen eski bir baraj vardır. Dağın eteğinde, baraj yüzeyinin sağ tarafındaki büyük bir granit kayaya, noktalı Kûfî yazıyla altı satırlık, yaklaşık 130 × 70 cm boyutlarında bir yazıt kazınmıştır.

Yazıt, barajın ***mü'minlerin emîri Muâviye'ye*** ait olduğunu, Allah'ın izniyle ***hicrî 58 (Milâdî 678)*** yılında inşa edildiğini belirtir ve onun için bağışlanma ve güç dileyen bir duayla biter. G. C. Miles tarafından 1948'de *Journal of Near Eastern Studies*'de yayımlanmıştır. Saudipedia'ya göre bu yazıt, araştırmacılarca İslâm dönemi yapılarında ***noktalı harflerle yazılmış en eski tarihli Arapça yazıt*** kabul edilir — Arap yazısının gelişim tarihi için önemli bir delil.

Kaynak: Saudipedia, "Inskripsi Empangan Mu'awiyah bin Abi Sufyan"; Islamic Awareness, "Inscription On The Dam Built By Caliph Mu'awiya, 58 AH".

> **TARİH NOTU: BU SERİYLE İLİŞKİSİ NEDİR?**
>
> Bu yazıt, yaklaşık ***altmış yıl*** sonra yapılmıştır — Resûlullah ﷺ Tâif'ten kovulduktan sonra. Bu e-kitaptaki olaylar için doğrudan bir delil ***değildir*** ve biz de böyle bir iddiada bulunmuyoruz.
>
> Ancak gerçekleşen büyük değişimi gösterir: bir zamanlar onu taşlayan şehir, iki nesil içinde halkı için kamu tesisleri inşa eden bir İslâm devletinin parçası olmuştu — ve bir zamanlar nadiren kullanılan Arap yazısı artık bir Müslüman yöneticinin adına özenle kazınıyordu.

EL-HACÛN: CENNETÜ'L-MUALLÂ MEZARLIĞI

Hatice رضى الله عنها, bugün ***Cennetü'l-Muallâ*** olarak bilinen eski Mekke mezarlığı el-Hacûn'a defnedildi.

Madain Project'e göre rivayetler, Ebû Tâlib'in ve Resûlullah'ın dedesi Abdülmuttalib'in de oraya defnedildiğini söyler. Bu mezarlıktaki kabirlerin üzerindeki yapılar 1925'te yıkıldı; bugün alan uzun beyaz bir duvarla çevrilidir ve kabirler yalnızca isimsiz taşlarla işaretlenmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NOT: GELENEK İLE RİVAYET ARASINDA

Siyer kitapları Hatice'nin el-Hacûn'a defnedildiğini söyler. Ancak onun ve Cennetü'l-Muallâ'daki diğer kabirlerin ***tam yeri***, isim işareti olmadığından bugün kesin olarak bilinemez. Belirli kabirlerin tespiti yalnızca yerel geleneğe dayanır.

Kabir ziyareti sünneti, ölümü hatırlamak ve Müslüman kabir ehline dua etmek içindir. Sahih hadis, onun ders almak için annesinin kabrini ziyaret ettiğini de gösterir (Sahîh-i Müslim 976); bu, 1. Seri'de anlatılmıştı.

Kaynak: Madain Project, "Jannat ul-Mu'alla".

DERS

Sağlam tarih bilgisi siyeri daha derinden yaşamamıza yardım eder; ancak kesin delil ile henüz doğrulanamamış gelenek arasındaki farkı dürüstçe ortaya koymalıyız. En önemlisi bir kabrin yerini bilmek değil, orada yatan insanın imanını ve fedakârlığını miras almaktır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU SERİDEKİ ŞAHSİYETLER

Aşağıdaki tablo bu e-kitaptaki başlıca şahsiyetleri — koruyanları, cesaretle ses yükseltenleri ve reddedenleri — listeler. Her bilginin kaynağı belirtilmiş; siyer kitaplarından gelen bilgiler "siyer kitapları" olarak işaretlenmiştir.

AİLE VE KORUYUCULAR

ŞAHSİYET	BU SERİDEKİ ROLÜ	KAYNAK
Ebû Tâlib b. Abdülmuttalib	Amcası ve koruyucusu; kelime-i şehâdeti söylemeden vefat etti.	Sahîh-i Buhârî 3884, 3883
Hatice bint Huveylid	Boykotu birlikte yaşayan eşi; hicretten üç yıl önce vefat etti.	Sahîh-i Buhârî 3896, 3818
Sevde bint Zem'a	Hatice'den sonra evlendiği muhacir dul kadın.	Siyer kitapları
Zeyd b. Hârise	Ona Tâif'e eşlik etti ve onu korumaya çalıştı.	Siyer kitapları
Hakîm b. Hizâm	Halası Hatice'ye gizlice yiyecek götürdü; Mekke'nin fethinde Müslüman oldu.	Siyer kitapları
Ebû Bekir es-Sıddîk	Baskı yüzünden hicret etmek üzere yola çıktı, sonra İbnü'd-Dügunne'nin himayesiyle geri döndü.	Sahîh-i Buhârî 3905

BOYKOTU KALDIRAN BEŞ KİŞİ

ŞAHSİYET	BU SERİDEKİ ROLÜ	KAYNAK
Hişâm b. Amr	Boykotu kaldırma anlaşmasını başlattı; geceleri yiyecek gönderdi.	Siyer kitapları
Züheyr b. Ebû Ümeyye	Kureyş meclisinde ayağa kalkıp boykota itiraz etti.	Siyer kitapları
Mut'im b. Adî	Boykotun kaldırılmasına katıldı; sonra Tâif dönüşünde onu himaye etti.	Siyer kitapları; Sahîh-i Buhârî 3139
Ebü'l-Bahterî b. Hişâm	Hakîm b. Hizâm'ı Ebû Cehil'e karşı savundu; boykotun kaldırılmasına katıldı.	Siyer kitapları
Zem'a b. Esved	Boykotu kaldıran beş kişiden biri.	Siyer kitapları

MUHALİFLER

ŞAHSİYET	BU SERİDEKİ ROLÜ	KAYNAK
Ebû Cehil (Amr b. Hişâm)	Boykotu destekledi, yiyecek yardımını engelledi ve kaldırılmasına karşı çıktı.	Siyer kitapları
Ebû Leheb	Kureyş'in tarafını tutan tek Hâşimoğulları mensubu.	Siyer kitapları

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ŞAHSİYET	BU SERİDEKİ ROLÜ	KAYNAK
İbn Abdiyâlîl b. Abdikülâl	Onun teklifini reddeden Tâif lideri.	Sahîh-i Buhârî 3231
Mes'ûd ve Habîb (Abdüyâlîl'in kardeşleri)	Kabaca reddeden diğer Sakîf liderleri.	Siyer kitapları
Utbe ve Şeybe b. Rebîa	Onun sığındığı bağın sahipleri; daha sonra Bedir Savaşı'nda öldürüldüler.	Siyer kitapları

DERS

Bu seride, henüz iman etmemiş olsa da sadık kalan akrabalarla, adaleti ayakta tutmaya cesaret eden yabancılarla ve kibirle reddeden liderlerle karşılaşıyoruz. İnsanın ölçüsü kan bağı ya da makam değil, hakka ve adalete karşı tutumudur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZAMAN ÇİZELGESİ: SİYER VE DÜNYA

Aşağıdaki tablo bu e-kitaptaki olayları aynı dönemdeki büyük dünya olaylarının yanına yerleştirir. Milâdî yıllar yaklaşıktır; tarihçiler ve siyer âlimleri bazı olayların kesin tarihi konusunda farklı görüşlere sahiptir.

YIL (YAKLAŞIK)	MEKKE'DE VE TÂİF'TE	ÇEVRE DÜNYADA
Muharrem, peygamberliğin 7. yılı (yaklaşık M. 617)	Hayfu Benî Kinâne'de boykot antlaşması; Hâşimoğulları Ebû Tâlib Mahallesi'ne çekildi (Sahîh-i Buhârî 1590; siyer kitapları).	Bizans–Sâsânî savaşı sürüyor; Sâsânîler Şam'ı ve Kudüs'ü ele geçirmişti (4. Seri).
M. 618	Hâşimoğulları hâlâ kuşatma altında.	Çin'de Tang Hanedanı kuruldu.
M. 618–621	—	Sâsânîler Mısır'ı fethetti; İskenderiye yaklaşık M. 619'da düştü.
Peygamberliğin 10. yılı (yaklaşık M. 619)	Boykot kaldırıldı; Ebû Tâlib ve Hatice vefat etti — hicretten üç yıl önce (Sahîh-i Buhârî 3896, 3884).	—
Hatice'den sonra	Sevde bint Zem'a ile evlilik (siyer kitapları).	—
Şevval, 10. yıl (yaklaşık M. 619)	Tâif yolculuğu; Nahle'de cinler; Mut'im'in himayesinde dönüş (Sahîh-i Buhârî 3231; siyer kitapları).	—
M. 622	Medine'ye hicret (7. Seri).	İmparator Herakleios Sâsânîlere karşı karşı saldırı başlattı.

Kaynak: Wikipedia, "Byzantine–Sasanian War of 602–628"; Wikipedia, "Tang dynasty"; Wikipedia, "Sasanian conquest of Egypt".

SİYER NOTU: ÖNCE KİM VEFAT ETTİ?

Sahih hadis yalnızca Hatice'nin hicretten üç yıl önce (Sahîh-i Buhârî 3896), Ebû Tâlib'in ise o henüz Mekke'deyken vefat ettiğini (Sahîh-i Buhârî 3884) bildirir. Siyer kitapları ikisinin aynı yıl vefat ettiğinde ittifak eder; ancak hangisinin önce vefat ettiği ve aralarında ne kadar zaman geçtiği konusunda farklı görüşler vardır.

Tâif yolculuğunun tarihi de böyledir: İbn Sa'd onu peygamberliğin onuncu yılının Şevval ayında zikreder. Bu tür görüş ayrılıkları kıssanın özüne dokunmaz; sahih kaynakların kesinleştirmediği bir şeyi kesinleştirmek zorunda değiliz.

Resûlullah ﷺ en büyük iki destekçisini kaybedip Tâif'ten kovulduğunda dünya, Bizans topraklarını birer birer fetheden Sâsânîlerin ilerleyişine tanık oluyordu; uzak doğuda ise Çin'de yeni bir hanedan yükseliyordu. Tâif'ten kanayan ayaklarla yürüyerek dönen o adamın dünyayı aydınlatacak bir risaleti taşıdığını kimse tahmin etmiyordu.

DERS

Resûlullah'ın ﷺ kişisel hüznü, dünya çalkalanırken yaşandı. Tarih bize gerçek gücün imparatorluklarla ve ordularla değil, dünyevî bütün destekler kaybolmuş gibi göründüğünde imanda sebat etmekle ölçüldüğünü öğretir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SIKÇA SORULAN SORULAR

Aşağıda boykot, Hüzün Yılı ve Tâif yolculuğu hakkında sık sorulan sorular, bu e-kitaptaki kaynaklara dayanan kısa cevaplarıyla yer almaktadır.

1. MÜSLÜMAN OLMAYAN HÂŞİMOĞULLARI NEDEN BOYKOT EDİLDİ?

Çünkü boykot yalnızca Müslüman bireylere değil, onu koruyan kabileye yönelikti. Sahih hadis, Kureyş'in Hâşimoğulları ve Muttaliboğulları'na karşı, Resûlullah'ı ﷺ teslim edinceye kadar yemin ettiğini bildirir (Sahîh-i Buhârî 1590).

2. BOYKOT NE KADAR SÜRDÜ?

Siyer kitaplarına göre yaklaşık üç yıl — peygamberliğin yedinci yılının Muharrem ayından onuncu yılına kadar.

3. EBÛ LEHEB DE O VADİDE MİYDİ?

Hayır. Siyer kitaplarına göre Ebû Leheb, Kureyş'in tarafını seçen tek Hâşimoğulları mensubudur.

4. ÖNCE KİM VEFAT ETTİ, EBÛ TÂLİB Mİ HATİCE Mİ?

Sahih hadis bunu belirlemez. Kesin olan, Hatice'nin hicretten üç yıl önce vefat ettiği (Sahîh-i Buhârî 3896) ve siyer kitaplarına göre ikisinin aynı yıl vefat ettiğidir. Siyer âlimleri sıralama konusunda farklı görüşlere sahiptir.

5. O YILA NEDEN "HÜZÜN YILI" DENİR?

Çünkü o yıl onu en çok koruyan ve destekleyen iki insanı kaybetti: evin dışında Ebû Tâlib'i, evin içinde Hatice'yi. Bu ad siyer kitaplarında meşhurdur.

6. KÜFÜR ÜZERE ÖLEN AKRABALAR İÇİN BAĞIŞLANMA DİLEYEBİLİR MİYİZ?

Hayır. O, Ebû Tâlib için bağışlanma dilemeye devam edeceğini söyleyince Allah, akraba bile olsalar müşrikler için bağışlanma dilemeyi yasaklayan âyeti indirdi (Tevbe 9:113; Sahîh-i Buhârî 3884). Ancak onların iyiliklerini anabilir ve takdir edebiliriz; tıpkı onun Mut'im'in iyiliğini andığı gibi (Sahîh-i Buhârî 3139).

7. TÂİF MEKKE'YE NE KADAR UZAKTIR VE ONA KİM EŞLİK ETTİ?

Kuş uçuşu yaklaşık 63 km, bugünkü karayoluyla yaklaşık 87 km. Onun zamanında bu yolculuk yürüyerek iki üç gün sürerdi. Siyer kitaplarına göre ona Zeyd b. Hârise رضى الله عنه eşlik etti.

8. LÂT PUTUNUN TÂİF İLE İLİŞKİSİ NEDİR?

Lât, Sakîf'in taptığı Tâif'in baş putuydu ve Necm 53:19'da anılır. Sakîf hicretin dokuzuncu yılında Müslüman olduktan sonra yıkıldı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

9. KARNÜ'S-SEÂLİB NEREDEDİR?

Burası sahih hadiste onun Tâif'ten dönüşte kendine geldiği yer olarak geçer (Sahîh-i Buhârî 3231). Yâkût el-Hamevî'ye göre Necid halkının mîkatı Karnü'l-Menâzil'in diğer adıdır.

10. "ALLAH'IM, GÜCÜMÜN ZAYIFLIĞINI SANA ARZ EDİYORUM…" DUASI OKUNABİLİR Mİ?

Bu dua çok meşhurdur, ancak senedi Elbânî tarafından zayıf kabul edilmiştir (bkz. «Tâif'teki Dua: Bir Değerlendirme» bölümü). Kişi Allah'a benzer anlamdaki kendi sözleriyle hâlini arz edebilir; fakat bunu sahih bir rivayet olarak Resûlullah'a ﷺ nispet etmemelidir.

11. NAHLE'DEKİ CİN OLAYI CİN SÛRESİ'NDE ANLATILANLA AYNI MIDIR?

Sahih hadis, o ashabıyla sabah namazını kılarken cinlerin Nahle'de okuyuşunu dinlediğini ve bunun üzerine Cin 72:1 âyetinin indiğini bildirir (Sahîh-i Buhârî 773). Siyer kitapları ise Ahkâf 46:29–30 âyetlerini Tâif dönüşüyle ilişkilendirir. Âlimler bunun tek bir olay mı yoksa farklı olaylar mı olduğu konusunda ihtilaf etmiştir.

12. NEDEN HENÜZ MÜSLÜMAN OLMAYAN MUT'İM'İN HİMAYESİNİ KABUL ETTİ?

Çünkü civar (himaye) sistemi Arap toplumunda saygı gören bir örftü ve onu kabul etmek akideye zarar vermez. Ebû Bekir de bir süre İbnü'd-Dügunne'nin civarında yaşamıştı (Sahîh-i Buhârî 3905). İslâm da bu güzel değeri korumuştur (Tevbe 9:6).

DERS

Sahih kaynaklara dayanan her cevap imanı güçlendirir ve bizi asılsız kıssalardan uzaklaştırır. Resûlullah'ın ﷺ bu hüzün yıllarındaki siyeri yalnızca tarih değil, kayıp ve retle sınanan her Müslüman için bir rehberdir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE KAPANIŞ

BU E-KİTAPTAN DERSLER

Birinci: Hiçbir zulüm kalıcı değildir. Hayfu Benî Kinâne'de yemin edilen boykot sonunda çöktü (Sahîh-i Buhârî 1590).

İkinci: Vicdan sahiplerinin kıymetini bil. Beş Kureyşli boykotu kaldırdı; Mut'im'in iyiliği anıldı (Sahîh-i Buhârî 3139).

Üçüncü: Tevhid kelimesi anahtardır. Resûlullah ﷺ Ebû Tâlib'den yalnızca tek bir kelime istedi (Sahîh-i Buhârî 3884).

Dördüncü: Hidayet Allah'ındır. Bizim görevimiz tebliğ etmek ve dua etmektir (28:56).

Beşinci: Eşe vefa. Hatice ömür boyu anıldı (Sahîh-i Buhârî 3818).

Altıncı: Yol tıkandığında durma. Mekke kapanınca Tâif'te destek aradı.

Yedinci: Rahmet intikama galip gelir. "Allah'ın onların soyundan… çıkarmasını umarım" (Sahîh-i Buhârî 3231).

Sekizinci: Davetin başarısı birkaç kişiyle ölçülmez. İnsanlar reddederken cinler dinledi (46:29–30).

Dokuzuncu: Zorlukla beraber kolaylık vardır. İki kez tekrarlanan vaat (94:5–6).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZAMAN ÇİZELGESİ ÖZETİ

ZAMAN (TAHMİNİ)	OLAY VE KAYNAK
Muharrem, 7. yıl (~M. 617)	Boykot antlaşması (Sahîh-i Buhârî 1590; siyer kitapları)
M. 617–619	Hâşimoğulları Ebû Tâlib Mahallesi'nde kuşatıldı (siyer kitapları)
10. yıl (~M. 619)	Boykot beş Kureyşli tarafından kaldırıldı (siyer kitapları)
M. 619	Hatice'nin (Sahîh-i Buhârî 3896) ve Ebû Tâlib'in (Sahîh-i Buhârî 3884) vefatı
Hatice'den sonra	Sevde bint Zem'a ile evlilik (siyer kitapları)
M. 619	Tâif yolculuğu (Sahîh-i Buhârî 3231)
Tâif dönüşünde	Nahle'de cinler (46:29; siyer kitapları)
Tâif dönüşünde	Mut'im b. Adî'nin himayesi (siyer kitapları)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAPANIŞ

Kuşatılmış Ebû Tâlib Mahallesi'nden Hatice'yi kaybeden eve, son anında Ebû Tâlib'in yanına ve Tâif'ten dönen taşlı yola kadar Resûlullah ﷺ en zor yılları ***sabır ve rahmetle*** geçirdi. İnşallah **Siyer-i Nebî** serisi ***İsrâ ve Mi'rac olayı***, Yesrib halkıyla görüşmeler ve ***Akabe Biatları*** ile — Allah'ın bu zorluktan sonra hazırladığı kolaylıkla — devam edecektir. Vallâhu a'lem.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'an-ı Kerîm, Osmanlı (Uthmânî) metin ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com/ms

İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Azîm (28:56; 9:113; 46:29–30; 94:5–6). https://tafsir.app/ibn-katheer/28/56

HADİS

Sahîh-i Buhârî 773, 1303, 1356, 1590, 1765, 3139, 3231, 3432, 3477, 3818, 3820, 3883, 3884, 3896, 3905, 6346. https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 212, 1463. https://sunnah.com/muslim

SİYER VE TARİH KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshak'tan rivayet) — boykot, Ebû Tâlib ile Hatice'nin vefatı ve Tâif yolculuğu bölümleri.

Safiyyurrahman el-Mübârekfûrî, er-Rahîku'l-Mahtûm — boykot, Hüzün Yılı ve Tâif bölümleri.

Wikipedia, "Muhammad's visit to Ta'if". https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad%27s_visit_to_Ta%27if

Wikipedia, "Year of Sorrow". https://en.wikipedia.org/wiki/Year_of_Sorrow

Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid". https://en.wikipedia.org/wiki/Khadija_bint_Khuwaylid

Wikipedia, "Abu Talib ibn Abd al-Muttalib". https://en.wikipedia.org/wiki/Abu_Talib_ibn_Abd_al-Muttalib

Wikipedia, "Hakim ibn Hizam". https://en.wikipedia.org/wiki/Hakim_ibn_Hizam

Wikipedia, "Sawda bint Zam'a". https://en.wikipedia.org/wiki/Sawda_bint_Zam%27a

Wikipedia, "Muṭ'im ibn 'Adi". https://en.wikipedia.org/wiki/Mu%E1%B9%AD%CA%BDim_ibn_%CA%BDAdi

Wikipedia, "Taif". https://en.wikipedia.org/wiki/Taif

YERLER, TARİH VE YAZITLAR

WikiShia, "Shi'b Abi Talib". https://en.wikishia.net/view/Shi'b_Abi_Talib

Saudipedia, "Qarn al-Manazil". https://saudipedia.com/en/article/3143/history/landmarks-and-monuments/qarn-al-manazil

Medieval Middle East, "al-Qarn" (Yâkût el-Hamevî, Mu'cemü'l-Büldân). https://medievalmideast.org/place/11719

Madain Project, "Jannat ul-Mu'alla". https://madainproject.com/jannat_ul_mualla

Saudipedia, "Muâviye b. Ebû Süfyân Barajı Yazıtları". https://saudipedia.com/%D9%86%D9%82%D9%88%D8%B4-%D8%B3%D8%AF-%D9%85%D8%B9%D8%A7%D9%88%D9%8A%D8%A9-%D8%A8%D9%86-%D8%A3%D8%A8%D9%8A-%D8%B3%D9%81%D9%8A%D8%A7%D9%86

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

Islamic Awareness, “Inscription On The Dam Built By Caliph Mu‘awiya, 58 AH / 678 CE”. https://www.islamic-awareness.org/history/islam/inscriptions/muwinsc1.html

Wikipedia, “Byzantine–Sasanian War of 602–628”. https://en.wikipedia.org/wiki/Byzantine%E2%80%93Sasanian_War_of_602%E2%80%93628

Wikipedia, “Tang dynasty”. https://en.wikipedia.org/wiki/Tang_dynasty

Wikipedia, “Sasanian conquest of Egypt”. https://en.wikipedia.org/wiki/Sasanian_conquest_of_Egypt

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir